

Ảnh Hòa Tấn

Thực tiễn pháp luật về quyền sở hữu trí tuệ ở Việt Nam

LÊ TRÍ DŨNG

Vướng mắc trong việc bảo vệ tài sản sở hữu trí tuệ (SHTT) của doanh nghiệp tại Việt Nam

• Về phía cơ quan quản lý nhà nước:

- Thời gian cấp phép còn kéo dài nên chưa hỗ trợ nhiều cho doanh nghiệp.

- Việc kiểm tra thông tin (tra cứu) để đánh giá khả năng đăng ký còn khá lâu.

- Chưa có cơ sở dữ liệu chung về tên thương mại trong phạm vi cả nước, do đó, Sở kế hoạch đầu tư ở các địa phương và Phòng kinh tế quận (huyện) chỉ kiểm tra trong phạm vi địa bàn quản lý, sau đó cấp phép nên thường xảy ra các tranh chấp về tên thương mại và tên thương mại với nhãn hiệu hàng hóa.

- Chứng thực tài liệu yêu cầu còn khó khăn do không thuộc loại việc của cơ quan công chứng.

• Về phía người đăng ký:

- Do thủ tục kéo dài nên người đăng ký (doanh nghiệp) thường e ngại trong việc đăng ký nhãn hiệu của mình...

- Người đăng ký (trừ các doanh nghiệp lớn) ít khi tiến hành các thủ tục

kiểm tra trước và xác lập quyền sở hữu cho các đối tượng SHTT của mình trước khi đưa sản phẩm ra thị trường. Thông thường, các đơn vị này tiến hành theo quy trình ngược lại, cụ thể là tung sản phẩm thăm dò thị trường, khi được thị trường chấp nhận mới tiến hành đăng ký. Như vậy, doanh nghiệp sẽ gặp phải các rủi ro:

+ Kiểu dáng công nghiệp không đăng ký được vì không đảm bảo tính mới (do đã bộc lộ công khai).

+ Nhãn hiệu không đăng ký được vì đã có đơn vị khác đăng ký trước cho nhãn hiệu trùng lặp/ tương tự cho cùng ngành nghề; nhãn hiệu bị các đơn vị khác lấy đi đăng ký trước; nhãn hiệu là các dấu hiệu loại trừ nên không thể đăng ký...

Đĩ nhiên, trong một số trường hợp người nộp đơn có thể tiến hành đến cùng cho việc bảo vệ nhãn hiệu của mình, như chuyển nhượng lại, đình chỉ hay hủy bỏ đăng ký trước. Tuy nhiên, trong các tình huống này, doanh nghiệp sẽ phải tốn nhiều chi phí, thời gian cho các thủ tục khiếu nại kéo dài, thậm chí có khi dẫn đến việc xem xét ở các cấp xét xử ở Tòa án.

Vướng mắc trong việc bảo vệ tài sản SHTT của doanh nghiệp Việt Nam tại nước ngoài

Đến nay, loại hình đăng ký bảo vệ quyền sở hữu của doanh nghiệp Việt Nam sang các nước chủ yếu là đăng ký nhãn hiệu hàng hóa:

- Xác lập ủy quyền cho tổ chức nước ngoài (thủ tục dịch, công chứng, người lập ủy quyền).

- Một số nước yêu cầu các bản khai có tuyên thệ, luật Việt Nam không có quy định về vấn đề này.

- Sao y tài liệu tại cơ quan công chứng.

- Khác biệt về loại hình doanh nghiệp, khái niệm "Cơ sở kinh doanh" không có trong luật Hoa Kỳ, nên phải giải thích cụ thể, nhiều lần mới được thông qua.

- Nhãn hiệu có sử dụng tên địa danh.

- Chi phí đăng ký khá cao.

Tranh chấp thường gặp phải:

- Tranh chấp, vi phạm phổ biến nhất là nhãn hiệu hàng hóa, kể đến là kiểu dáng công nghiệp.

- Tranh chấp trong việc xác lập quyền sở hữu.

- Sử dụng dấu hiệu tương tự với các nhãn hiệu khác.

- Tranh chấp kiểu dáng công nghiệp, dẫn đến việc chứng minh tính mới, hủy bỏ văn bằng đã cấp.

Lời khuyên đối với doanh nghiệp

- Tiến hành đăng ký và tra cứu trước khi đưa hàng hóa ra thị trường để hạn chế rủi ro.

- Nên có kế hoạch đăng ký các nhãn hiệu dự định trong tương lai, để khi sử dụng có cơ sở pháp lý chắc chắn.

- Tham khảo ý kiến các công ty tư vấn về các đối tượng muốn bảo vệ, nhờ kiểm tra thông tin sơ bộ và đánh giá khả năng đăng ký trước...

- Cần tiến hành ngay việc bảo vệ nhãn hiệu hàng hóa tại các nước mà hàng hóa doanh nghiệp đang lưu thông hoặc dự tính lưu thông để tránh việc mất thị trường ở nước ngoài, tránh được các chi phí kiện tụng do chứng minh đòi lại nhãn hiệu tại thị trường các nước khi bị các đơn vị khác đăng ký ■